

DELTA I DEBATTEN, SKRIV TIL OSS

Kronikk: 6000 tegn inkl. mellomrom.
Hovedinnlegg: 4000 tegn.
Innlegg/replik: 2000 tegn.
Kortinnlegg: 800-1500 tegn.

Sendes til: debatt@dagsavisen.no
Legg ved portrettfoto.

Innleggene kan legges ut på nett. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innleggene.

STIAN BROMARK
 Debatt- og kommentarredaktør

sover, sniker konservatismen seg inn bakveien.

og Ap-leder Jens Stoltenberg.

FOTO: LISE ÅSERUD/NTB SCANPIX

gang å ha sådd. Vi kan sikkert enes om at i alt vesentlig er Norge i dag et bedre samfunn for folk flest enn i tidligere tider. At det er slik, skyldes kamper som andre enn Høyre har ført. Det begynte på ytterste venstre med krav om stemmerett, likestilling, unionsoppløsning, homofiles rettigheter, folketrygd, organisasjonsfrihet, arbeiderlovgivning, kamp mot EU, for Lofoten og for sikkerhet i nordområdene osv., osv. Og ikke minst kamp om klima.

Til å begynne med fniser og ler folk når synspunktene fremmes og kravene reises. Det er ubehagelig å reise nye, men nødvendige krav. Ingen lønner deg ved valg. Dette vet SV mye om. Men etter hvert våkner ofte Arbeiderpartiet, og de har kjøttvekta og sørger for gjennomfø-

ring. Og helt til slutt klapper også Høyre i sine velpleide hender. For åtte år siden var Erna rystet over at Arbeiderpartiet ikke lenger ville kjempe for norsk medlemskap i EU. Den gang var høyrefolk ja-folk. For fire år siden var hun litt mindre rystet. I dag er ingen rystet. Igjen er det norske Høyre politikens gratispassasjer. I all tilforlatelighet.

STEIN ØRNHØI

Har bl.a. vært SV-leder, leder for Nei til EU, stortings-representant, journalist, politisk kommentator og teatersjef.

BYVERN: Spekulantene styrer utviklingen av våre felles rom.

Hvem tør reise seg på folkemøtet?

DEBATT
 ERLING OKKENHAUG
 Allgrønn Forum for humanøkologi og hovedperson i dokumentarfilmen «Sørlandsrefseren».

Kampene rundt miljø, klima, olje og fornybar energi får all rekruttering av nye unge aksjonister, men hvor blir aksjonistspirene til steds- og byutviklingskampene av? I dag holder miljøvernminister Bård Vegar Solhjell møte om byutvikling og kulturhistoriske verdier på Litteraturhuset i Oslo. I panelet sitter ikke en eneste stedsaktivist.

Det bygges som aldri før i by og bygd. Vi ser en ensretting med modulbarte blokker som er skremmende like, som ikke tar hensyn til de sårbare stedsmiljøene. Når det er utbyggerne som lager reguleringsplanene sier det seg selv at vi er på ville veier. Helhetstankegangen forvitrer. Norske byer og tettsteder er i ferd med å miste sine varierte og spesielle uttrykk.

Norge trenger økt rekruttering av aksjonister som vil bry seg om stedsutvikling. Utfordringene er dog mange: Finansiering, årelange prosesser, få modige medborgere, stor utviklingstrang lokalt, sterke kortsiktige utbyggerkrefter og veike politikere som ofte udokumentert blir lokket med arbeidsplasser og ny giv. Mange vil tenke: Noe må skje, ukritisk til hva dette noe er.

Utbyggerne har alltid et kjempeforsprang. De holder kortene tett til brystet og inviterer først befolkningen på et møte når planene er ferdige. Og da har de allerede investert store beløp i forventning om å få realisert sine prosjekter. Gangen her blir: «Klar-ferdig-for sent». Hvem tør reise seg på folkemøtet og være kritisk i forhold til tilpasning, kvalitet, estetikk og formål når sannsynligheten er stor for å bli utdefinert i lokalsamfunnet?

I noen år nå har jeg engasjert meg i en utbyggingsprosess om den gamle industritomten Holmen, midt i Risør sentrum. Og vært ganske alene. Her har en respektert lokal båtbygger gått sammen med en av de største utbyggerne i landet, Backegruppen, om å realisere ferieblokker for rike

Dokumentarfilmen «Sørlandsrefseren» handler om Erling Okkenhaugs 25 år lange kamp mot dårlig byutvikling. FOTO: FILMPLAKATEN

østlendinger. Dette er et prosjekt som overhodet ikke tilpasser seg det varierte og særpregede som Risør, en av Europas best bevarte trehusbyer, har bygd opp gjennom århundrer.

Den lange kampen mot Holmenutbyggingen har heldigvis gradvis fått økt tilslutning. De folkevalgte har for en gangs skyld satt foten ned, med tilslutning fra Riksantikvaren. På grunn av dårlig salg prøver utbyggerne nå å få politikerne med på å endre opprinnelige forutsetninger, for å kunne komme i gang. Endelig utfall på Holmen er fortsatt uvisst.

Her som ellers kan aktivistene henvise til nasjonale målsettinger om kulturminnevern, levende tettsteder og medvirkning. Kommunene prioriterer altfor ofte mer kortsiktige mål.

Regjeringen bør i større grad verdsette og fremheve de lokale stedsaktivistene, som i praksis tar på seg

jobben med å fremme statens egne målsettinger for kulturminnevern og god stedsutvikling. Til tross for mye fint snakk på konferanser og seminarer er det nå spekulantene som styrer utviklingen av våre felles rom.

Fredag under Den Norske Dokumentarfilmfestivalen i Volda er det premiere på Sørlandsrefseren. Jeg håper filmen kan vise de unge hva det vil si å bli stedsaktivist.

«Jeg håper filmen kan vise de unge hva det vil si å bli stedsaktivist.»